

UDK: 321.17 (497.6 Trebinje) “ 13/14 ”
DOI: 10.51237/issn.2744-1172.2021.50.21
Izvorni naučni rad
Primljen: 20. 9. 2021.
Prihvaćen: 21. 10. 2021.

Esad Kurtović

Univerzitet u Sarajevu – Filozofski fakultet
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
kurtovic.esad@gmail.com

Trebinjska vlastela Poznanovići*

Apstrakt: Poznanovići pripadaju važnijoj trebinjskoj vlasteli s kraja XIV i u prvoj polovini XV stoljeća. Imali su posjede sjeveroistočno od Trebinja u Pobrđu na glavnim putnim komunikacijama, na Bosanskom (Drinskom) i Nikšićkom putu. To im je omogućilo da djeluju kao drumski razbojnici koji često uznemiravaju dubrovačke trgovce. Pripadali su seniorima iz roda Pavlovića. Glavni predstavnici porodice su Poznan i njegovi sinovi Vukoslav i Ostoja Poznanović, te Vukoslavov sin Radič Vukosalić. U radu je problematizirano pitanje vojvodstva Vukoslava Poznanovića kao i vrijeme njegove pojavnosti na historijskoj pozornici.

Ključne riječi: Poznanovići, Pavlovići, Trebinje, Podgljiva

Abstract: The family Poznanović are important Trebinje's nobles from the end of the 14th and the first half of the 15th century. They had estates northeast from Trebinje in Pobrđe which lay on the main road communications – Bosnian (Drina) and Nikšić road. This enabled them to act as road robbers who often harassed merchants from Dubrovnik. They belonged to seniors from the Pavlović family. The main representatives of the family

---

* Rad realiziran u okviru projekta “Srednjovjekovna bosanska vlastela”, Kanton Sarajevo, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade za 2021. godinu.

are Poznan and his sons Vukoslav, Ostoja Poznanović, and Vukoslav's son Radič Vukosalić. The paper discusses the issue of Vukoslav Poznanović's title as a duke as well as the time of his appearance on the historical scene.

Keywords: Poznanovići, Pavlovići, Trebinje, Podgljiva

Poznanovići predstavljaju vlastelu sa trebinjskog područja koja je prepoznatljivim prezimenom ostavila traga u dvije generacije srodnika. Pristup trebinjskoj vlasteli pa i Poznanovićima omogućen je djelom Mihaila Dinića koje je obavezno polazište i odskočna daska za traženje novih saznanja.¹ U čuvenoj povelji kneza Pavla Radinovića iz 1397. godine, predstavnik ove porodice Vukoslav Poznanović je među tri najvažnija svjedoka sa trebinjskog područja. Porijeklo Poznanovića nema svoju postavku u literaturi. Pokazatelj s kraja decembra 1378. godine najvjerojatnije je prva poznata informacija o ovoj porodici. Izvjesni Ratko Milnić, čovjek Poznana iz Trebinja, primio je tada od Slave Nalića svinje na trogodišnji uzgoj uz podjelu dobiti na jednake dijelove.² Poznan posjeduje vazala i pripada onim društvenim snagama na koje se nova Tvrtkova bosanska vlast oslanjala po osvajanju Travunije 1377. godine i po svemu je zadržao svoj raniji status u novoj društvenoj strukturi. Navedeni Poznan najvjerojatnije je rodonačelnik kasnijih po dostupnim izvorima poznatijih Vukoslava i Ostoje Poznanovića.

¹ Михаило Динић, *Хумско-требињска властела* (Београд: Српска академија наука и уметности, 1967), 47. Preko radova M. Dinića uporedi i, Ђуро Тошић, *Требињска област у средњем вијеку* (Београд: Историјски институт, 1998); Esad Kurtović, "Iz historije trebinjskog kraja u srednjem vijeku", *Godišnjak BZK Preporod*, br. 11 (2011): 279-301

² "Ratchus Milnich homo Posnani de Tribunio" (23. 12. 1378), Državni arhiv u Dubrovniku (dalje: DAD), Dubrovnik, Debita Notariae, VIII, 135; Esad Kurtović, *Izvori za historiju srednjovjekovne Bosne I/1 (Ispisi iz knjiga zaduženja Državnog arhiva u Dubrovniku 1365-1521)* (Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 2017), 20.

Titulatura vojvode Vukoslava Poznanovića

U povelji kneza Pavla Radinovića Dubrovčanima iz 1397. godine, spominju se kao svjedoci od Primorja Vukoslav Kobiljačić, Ljubiša Bogdančić i Vukoslav Poznanović³, kao najvažniji travunjski plemići. Njihove titule tada nisu navođene. Kada se u dva navrata 1410. godine u ćirilskim pismima navodi Vukoslav zabilježen sa vojvodskom titulom (ВОКВОДИ ВЪКОСАВЪ)⁴, Mihailo Dinić ističe da je Vukoslav Poznanović tada već vojvoda, aludirajući da je upravo to on i da je u međuvremenu napredovao u tu titulu.⁵ To je svakako problematski osnov koji nije dobro poznat niti jasno razriješen u historiografiji. Postoje sistemi napredovanja na društvenoj ljestvici, ali i odstupanja od njih. Neka pitanja nemaju adekvatan odgovor. Dakle, o kakvoj vojvodskoj tituli bi se radilo u ovom slučaju i ko ju je dodijelio Vukoslavu Poznanoviću? Kako je vazal stekao titulu koja je viša od titule njegovog seniora, odnosno, je li Vukoslav Poznanović imao višu titulu vojvode od titule kneza koju je imao Pavle Radinović? Odgovori u tom pravcu treba da se dokumentiraju, a kako nam pokazatelji o tome ipak nisu vidljivi, moramo se oslanjati na pretpostavke. Vukoslav Poznanović nije zasvjedočen sa nižom kneževskom titulom, a da ju je imao na posjedu kneza Pavla, kao njegov vazal ne bi mogao steći vojvodsku titulu prije samog kneza Pavla. Ili ju je posjedovao prije kneza Pavla, pa je ona bila ostatkom ranijeg vremena i drugačijeg društvenog sistema, ili se radi o specifičnom vojvodstvu na području Travunije. U jednom bi se morali složiti, a to je da se radi o vojvodskoj tituli koja nije bila mjerljiva sa titulaturom i titulom koju je posjedovao

³”а од Приморѣа ... Вѣкосавъ Познановићъ” (25. 3. 1397), Љубомир Стојановић, *Старе српске повеље и писма, I/1* (Београд: Српска краљевска академија, 1929), 245; Аранђел Смиљанић, ”Повеља кнеза Павла Раденовића Дубровчанима (1397, март 25, Љута у Конавлима)”, *Грађа о прошлости Босне*, бр. 1 (2008): 101-102.

⁴(30. 4. 1410); (10. 6. 1410), Стојановић, *Старе српске повеље и писма, I/1*, 408-409; Милош Ивановић, ”Два писма Дубровчана војводи Вукосаву, Љубиши Богданчићу и жупану Радосаву поводом заточења Рахца Богишића”, *Грађа о прошлости Босне*, бр. 8 (2015): 35-36.

⁵”Већ 1410. он је војвода”, Динић, *Хумско-требињска властела*, 47.

Vukoslavov senior knez Pavle Radinović. Problemski osnov je otvoren. No, čini se bez preciznijeg dokumentiranja da ga nećemo potvrđivati.

Navedena informacija u dva pisma iz aprila i juna 1410. godine jedina su imenovanja ipak – izvjesnog – vojvode Vukoslava u izvorima.⁶ Na drugim mjestima u više navoda Dubrovčani nikad ne spominju nikakvu titulu uz Vukoslava Poznanovića, pa postoji sumnja u njegovo vojvodstvo. Objavljajući ćirilsku dokumentaciju vezanu za trebinjsku vlastelu, Ljubomir Stojanović je u naslovu te grupe dokumenata razdvojio vojvodu Vukoslava od Vukoslava Poznanovića⁷ i samo je pismo iz 1415. godine vezao za Vukoslava Poznanovića.⁸ On nije povezo i izjednačio vojvodu Vukoslava sa Vukoslavom Poznanovićem. Kasniji sastavljači registra Stojanovićevog dvotomnog djela razdvajaju vojvodu Vukoslava i Vukoslava Poznanovića.⁹

Prava je šteta što nam Mihailo Dinić, prihvatajući je ili odbacujući, nije prokomentirao postavku Ljubomira Stojanovića. On je autoritet u ovoj tematskoj oblasti, ali njegov pristup je ipak bio pionirsko sagledavanje i uvrštavanje na hiljade informacija u prepoznavanju, razgraničavanju i sortiranju humske i trebinjske vlastele. U tom kompleksnom poslu ostalo je niz postavki koje zahtijevaju provjeru, potvrdu ili eventualnu dopunu narednih generacija istraživača. Najviše preko djela Mihaila Dinića i drugi autori vezuju vojvodu Vukoslava i Vukoslava Poznanovića.¹⁰ Đuro Tošić je dvojako posmatrao stanje stvari. Na jednom mjestu je uz Dinićev stav o vojvodi Vukoslavu Poznanoviću, a kasnije vojvodu Vuko-

⁶ Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/1, 408-409; Ивановић, "Два писма Дубровчана", 35-36.

⁷ "LXI. ЛЈУБИША БОГДАНЧИЋ, ЖУПАН РАДОСАВ, ВОЈВОДА ВУКОСАВ И ВУКОСАВ ПОЗНАНОВИЋ". Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/1, 407.

⁸ Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/1, 410.

⁹ Љубомир Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/2 (Београд, Сремски Карловци: Српска краљевска академија, 1934), 571. Ипак, постављени бројеви страница нису најјаснији, јер се Вукосав Познановић јавља у пуном имену и презимену на страницима 245. и 410, а војвода Вукосав на страницима 407. и 408. првога тома Стојановићевог дјела.

¹⁰ Смиљанић, "Повеља кнеза Павла Раденовића Дубровчанима", 108; Ивановић, "Два писма Дубровчана", 37.

slava ne smatra dovoljno poznatom osobom.¹¹ Dilema koju smo uočili ima rješenje u adekvatnoj postavci da se radi o dvije osobe, tj. Vukoslav Poznanović iz 1397. godine i vojvoda Vukoslav u dva pisma iz 1410. godine su dvije različite osobe. To bi bio najjednostavniji način da razriješimo zbunjujuću titulaturu povezanu uz Vukoslava Poznanovića. On nije imao ni zvanje kneza niti vojvode. Pitanje njegovog napredovanja u titulaturi, kao i pitanja na koji je način stekao titulu, te u kojoj poziciji je bio u odnosu na seniora kneza Pavla Radinovića, kroz prizmu njegove vojvodske titule time otpadaju. Ko je vojvoda Vukoslav iz 1410. godine, to ostaje da se rješava.

Problem vojvode na trebinjskom području, na posjedu kneza Pavla Radinovića sa istim pitanjima i pretpostavkama ostaje na snazi, samo ga skidamo sa lika Vukoslava Poznanovića. Zanimljivo je Tošićevo postavljanje stanja stvari koje nas opet vraća na ovo značajno pitanje društvene strukture na području Trebinja. Tošić navodi: "И посліје успостављања босанске управе, у Требињу је постојала институција војводе, који је по свој прилици, био представник краљевске власти. Обављали су је неки Вукосав (1410) и Радоје Љубишић (1423-1430. године)."¹² Pretpostavka Tošića zasluhuje preispitivanje u kontekstu mjesta i uloge kneza Pavla Radinovića i njegovih nasljednika u svemu tome. Trebinjci prave često probleme Dubrovčanima, ali se Dubrovčani na Trebinjce redovno žale Pavlovićima, pa pozicija "predstavnik kraljevske vlasti u Travuniji" u najmanju ruku zahtijeva pojašnjenje. Ne može se održati. Na trebinjskom području regalna prava od kralja dobio je knez Pavle Radinović. Radije bi pretpostavili da su Trebinjci ponešto od svoje titulature unijeli u bosansko okrilje 1377. godine. Ako titule gube vrijednost u novim okvirima ili okolnostima i ako se više ne dodjeljuju niti nasljeđuju, one se ne oduzimaju, ne gube se, nego se doživotno vezuju za one

¹¹ Đuro Tošić prateći Dinića konstatira: "У повељи кнеза Павла Раденовића Дубровнику (1397), међу свједоцима од Приморја помиње се и Вукосав Познановић, који је убрзо добио и титулу војводе." Тошић, *Требињска област у средњем вијеку*, 213. Uporedi: Isto, 256.

¹² Isto, 256.

koji ih imaju, jer im se ne mogu oduzeti. Moglo bi biti da je bosanska kraljevska vlast poštovala trebinjski društveni status u lokalnim okvirima i da te titule ne predstavljaju dio izgrađene hijerarhije titula u srednjovjekovnoj Bosni, jer se novostečeni posjed nije ravnopravno razvijao niti tretirao od bosanskog vladara niti od njegovih velmoža. Možda je, što predlaže Tošić, Travunija jedno vrijeme i imala kraljevog predstavnika u Travuniji, ali dobijanjem tog posjeda knez Pavle Radinović je to pred sobom imao samo kao lokalnu trebinjsku karakteristiku koja mu ničim nije ugrožavala njegov seniorski status nad tim područjem i nad svojim vazalima među kojima je bio i, još uvijek izvjesni, vojvoda Vukoslav. U ovom pravcu korisno je razmatrati i činjenicu da poslije njega na ovom području imamo vojvodu Radoja Ljubišića (početkom 1422. godine u izvorima)¹³ i na osnovu te linije pokušavati naći razumljivo rješenje.

Informacije o Poznanovićima

Informacije o Poznanovićima su šture, ali omogućavaju da se pojedini članovi porodice prepoznaju. Poslije spomena Poznana (1378), prva informacija o Vukoslavu Poznanoviću je u povelji kneza Pavla Radinovića iz 1397. godine.¹⁴ Njegovo prisustvo kao svjedoka od Primorja uz Vukoslava Kobiljačića i Ljubišu Bogdančića pokazuje da je njegova porodica podrazumijevana važnijom u trebinjskom području. Famosni vojvoda Vukoslav bi mogao biti i Vukoslav Kobiljačić, ali i za njega kao i za Vukoslava Poznanovića izostaju drugi dokumentirani navodi takve titule. Poznan očito više nije bio među živima, a Vukoslav Poznanović je imao dovoljno godina i snage da preuzme očevu poziciju na koju se njegov senior knez Pavle morao oslanjati.

¹³ "de donando voiuode Radoio Glubissich" (5. 2. 1422), DAD, Consilium Maius, II, 116.

¹⁴ "а томѣи свѣдоци наши властеле Гоић Гаочић, Чепръна Градисалић, Вѣкша Гаочић а од Приморіѣ Вѣкосавъ Ковилачић, Лѣвиша Богданъчић, Вѣкосавъ Познановић" (25. 3. 1397). Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/1, 245; Смиљанић, "Повеља кнеза Павла Раденовића Дубровчанима", 108.

Augusta 1403. godine Dubrovčani namjeravaju uputiti pažljivo izvi-njenje Vukoslavu Poznanoviću za zatraženu vjeru, ali ne znamo zašto i po kojem osnovu.¹⁵ Aktuelni ratni odnos Bosne i Dubrovnika, u kojem knez Pavle Radinović sa svojim vazalima aktivno učestvuje, je okrilje ovog od-bijanja. U pitanju je bio očito specifičan zahtjev koji Dubrovčani nisu mogli ispuniti, jer ovo traženje ipak pada u vrijeme kada je došlo do predaha, smirivanja poslije početnih ratnih dejstava i kada su Dubrovčani izlazili u susret brojnim drugim zahtjevima predstavnicima zaleđa.

Naredni spomen Vukoslava Poznanovića je iz januara 1406. godine, kada se navode njegovi vazali. Njegovi ljudi Radač Radašinović i Ra-dovac Milanović kroz dva zasebna ugovora primaju svinje na uzgoj od dubrovačkog vlastelina Dobre Binčulića.¹⁶ Dvije godine kasnije Rado-slav Budišić, poslanik Vukoslava Poznanovića, prima u Dubrovniku od rizničara srebrni pojas koji je bio postavljen u залог.¹⁷ Možda su ovu aktivnost u 1403. godini Dubrovčani bili odbili.

Marta 1407. godine u Dubrovniku je vršeno istraživanje povodom pljačkanja dvije kuće vlastelina Rafaela Gučetića u Bjelemu. O optuženi-ma sa područja Trebinja trebalo je da odluči porota. Među najugledni-jim predstavnicima trebinjskog područja kao porotnik bio je i Vukoslav Poznanović. Porotnici su bili nadomak sastajanja, ali je upravo mjesto održavanja porote bilo sporno i ona se nije održala.¹⁸

¹⁵ "Prima pars est de dando libertatem capitanaeum generalibus responsionem Vochoslauo Posnanouich excuxando super fide quam petit in meliori forma eis videbitur" (20. 8. 1403), DAD, Reformationes, XXXII, 165.

¹⁶ "Radez Radassinouich homo Vucoslaui Posnanouich ... Radouez Millanouich homo Vocoslaui Posnanouich" (21. 1. 1406), DAD, Diversa Cancellariae, XXXVI, 12v; Esad Kurtović, *Arhivska građa za historiju srednjovjekovne Bosne (Ispisi iz knjiga kancelarije Državnog arhiva u Dubrovniku 1341-1526) 1* (Sarajevo: Institut za historiju, JU Historijski arhiv Sarajevo, 2019), 528.

¹⁷ "Radoslaus Budisich nuncius Volcoslauri Posnanouich facit manifestum habuisse et recepisse a ser Petro M. de Menziis et a ser Johanne An. de Volçio camerariis comunis Ragusii 1408 unam zenturam argenti quam dictus Volcoslaurus dederat in pignore aliis camerariis" (12. 1. 1408), DAD, Diversa Cancellariae, XXXVI, 270v; Kurtović, *Arhivska građa za historiju srednjovjekovne Bosne 1*, 569.

¹⁸ "Cum ad audienciam nobili et prudenti domino Rectore ser Blasii de Sorgo et judichum

Naredna informacija koja se veže za Vukoslava Poznanovića pripada vremenu poslije smrti njegovog seniora kneza Pavla Radinovića. Knez Pavle je ubijen augusta 1415. godine u političkom obračunu bosanskih velmoža. Vrijeme prougarskih i proturskih orijentacija među vlastelom dodatno je usloženo ubistvom i nastalim domaćim sukobom, jer su

curie peruenerit quod in Bielem fuerunt combuste due domus ser Raphaelis de Goze tempore noctis et imo predicti domini Rector et iudicum intendum inquirere vigore eorum officii et inquirunt per istum modum, videlicet: Ser Raphael de Goziis constitutus coram domino Rectore predicto et iudicibus ser Marino de Resti et ser Andrea Martoli de Volçio, ser Jacobo de Gondola sedente non valente per tribunali, interrogatus si scit vel suspectus habet supra aliquos, qui respondit dictum quam fuerunt Sclauī, scilicet, suspicionem habeo qui homines ville Scllauabis idest Marini de Menziis” (24. 3. 1407), DAD, Liber maleficiorum, II, 6v. Ispod: ”Die III aprilis. Dictus ser Raphael dixit quod habet suspitionem supra Radiz Thassinouich et Raicho fratres et Goiacho Grinzarich et Obrad Bratoyeuich de Tribinio ocaxione quod antequam dicto domus fuissent combuste dicto Radiz se congregauit cum certis personis causa veniendi contra homines dicti ser Raphaelis qui habitabant in ipsis domibus quia dicti homines fuerant primo sui. Et dictus ser Raphael pro suspecta quem habebat expiulsit dictos homines de ipsis domibus. Et hoc factu post octo dies de nocte fuerunt combuste. Testes: Radouez bastaxe, Radouin Crepeglouich, Pribez molindinarius, Palcho filius dicti ser Raphaelis, Radoslauus Ocheridich, Stoislauus eius frater, Obrad Pribillouich, Pribez Sroxa”, Isto. Ispod: ”Die XXVII maii. Radiz Thassinouich supradictus constitutus coram domino Rectore ser Nicolao de Georgio et iudicibus curie faciendo eius examinacionem de culpa ei data predictis domibus obtulit dare porottam et iuratores nominibus predictum ser Raphaellem qualiter dictus Radiç non est culpabilis nec eius homines usque ad festum sancti Viti vel ad dies XVI de mensis junii in loco consueto nan si non jurauerint dictus Radiç remaneat culpabile de combustione dictarum domorum. Et pro certo furto accepto hominibus dicti ser Raphael quidquid dixerint dicti porotnizi sine sacramento sit furem. [6v], Isto. Na sljedećoj strani: ”MCCCCVII, die XVIII junii. Millos Ducen pristauo electus per regimen coram domino Rectore ser Pasqualis de Resti et iudicibus curie ser Symeon de Bona, ser Jacobo de Gondola, ser Marino de Resti et ser Andrea Mar. de Volçio retullit die XVI mansis presentis iuisse ad Ecclesiam sancti Illari ubi antiquitas solutis fuit fieri sacramenta per porotnichos et ibi mixisse per Radiz Tassinouich denunciando sibi quod erat ibi et quod deberet dare porotnichos pro jurando sacramentum ut promixit ser Raphaeli. Qui Radiç respondit: Venite superius ad granizam montis et ibi fiet porotta quia non audemus venire ad vos et nec transire granicias per dominos nostros. Et dictus Milos respondit semper fuit solum in predicta ecclesia fieri similia sacramenta et antiquitatis Vlatcho voiuoda Vlatcho Vlagieuch et alii nobiles veniebat pro similibus sacramentia ad dictam ecclesiam. Et similiter dictus Radiç nec aliquis ex porotniz durante die usque ad stellam nec post stellam non voluit venire ad dictam porottam fiendam et alia die de manu recessi. Porotnizi Volchoslauus Posnanouich, Glubissa Bogdancich, Nouacho Mustachi Draganzich, Usin Braianouich, Pribath Dragançich, Volchoslauo Chobiglacich, Radoslauus Branchouich, Juncho filius Mergie, Petecho Stoichouich, Sancho Illoyuich, Mildrag Paleca”, Isto, 7.

nasljednici kneza Pavla glavnog krivca za smrt oca nalazili u vojvodi Sandalju Hraniću. To su okolnosti koje su nagnale trebinjske vlasteline da se obrate Dubrovčanima. Očuvano je ćirilsko pismo koje predstavlja dubrovački odgovor kojim se Ljubiši Bogdančiću i Vukoslavu Poznanoviću dozvoljava da u slučaju potrebe mogu da se sklone sa porodicama u Dubrovnik.¹⁹ Dobri odnosi Poznanovića sa Dubrovčanima nastavljeni su i kasnije. Februara 1417. godine u Dubrovniku je odlučeno da se dozvoli Vukoslav Poznanoviću kupovina 10 starija žita.²⁰

Sa svojim ljudima Vukosav Poznanović se pojavljuje tokom 1419. godine. Marta 1419. godine sluga Boljesav Radosalić u ime svoga gospodara Pripka Gracianovića podiže tužbu protiv Pribisava Miloševića i Radača Radašinovića, ljudi Vukosava Poznanovića, zbog krađe 14 komada crne raše na trgu u Dubrovniku.²¹ Augusta 1419. godine Staniša Milmanjić podiže tužbu protiv Božidara Orlića iz Trebinja, čovjeka Vukosava Poznanovića (*Bosidar Orlich de Tribigna, hominem Volchossauum Posnanouich*) i Rokoja Radešića iz Konavala zbog pljačke stvari izvršene u Ljutoj.²²

¹⁹ "ЛѢВБИШИ БОГДАНЧИКЪ И ВѢКОСАВЪ ПОЗНАНОВИКЪ ... РАЗДѢСМО ШТО НАМЪ ПИСАСТЕ А ГОВОРЕ ВЛАСТЕЛЕ ЕТО ВИДИТЕ И ЧЪЕТЕ ШТО СЕ ЧИНИ МЪГЪ ОВОМЪ ГОСПОДОМ ПРОСЕ АКО ВИ ВАМЪ ДО НЕВОЛЕ ДА МОРЕТЕ К НАМЪ Ђ НАШЕ МЪСТО ПРИВЪККИ И СЪХРАНИТ СЕ И ЗА ТО ДА ВИ ОДЪПИШЕМО ... ЗА ВАШЕ ПРИШЪСТЪЕ Ђ НАШЕ МЪСТО ... МЪСТО НАШЕ И ГРАДЪ НАШЪ ОТВОРЕНЪ ВАМЪ Ђ ДНЕ И НОКИ МОРЕТЕ СЛОВОДНО ДОИТИ И СТОБАТИ КОЛИКО ВАМЪ ЛЪДЪВЪКО НА ВАШЪ ВОЛЪДЪ СЪ ВСОМ ВАШОМ ОПКИНОМ КЪКНОМ" (3. 10. 1415), Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/1, 410.

²⁰ Sa strane: "Pro Volcoslao Posnanouich". "Prima pars est de consentiendo Volcoslao Posnanouich tractam stariorum decem ut supra non obstantibus ordinibus contrariis"; "Prima pars est de portando ad Consilium Maius pro consentiendo dictas tractas ut supra scriptum est" (21. 2. 1417), DAD, Consilium Rogatorum, I, 63; Sa strane: "Pro Volcoslao Posnanouich". "Prima pars est de concedendo similiter tractam decem stariorum Volcoslao Posnanouich non obstantibus etc. ut supra proxime" (23. 2. 1417), Consilium Maius, I, 63.

²¹ "Boglessau Radossaglich famulus Pripchi Cracianouich et nomine ipsius Pripchi absentis conqueritur supra Pribissauum Milosseuich et Radaç Radassinouich. Eo quia dicti accusati, homines Volchossauu Posnanouich, heri furtum receperunt de statione dicti Pripchi in platea comunis quatuordecim braccia rassie nigre" (24. 3. 1419), DAD, Lamenti politici, II, 313v.

²² (7. 8. 1419), DAD, Lamenta de foris, IV, 45; Esad Kurtović, *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne (Lamenta de foris – Tužbe kaznenih djela učunjenih izvan grada, Svezak IV, 1419-1422, Državni arhiv Dubrovnik)* (Sarajevo: Vlastito izdanje, 2020), 22.

Posljednji spomen Vukoslava Poznanovića

Pokazatelj iz augusta 1419. godine je posljednja pronađena informacija o živom Vukoslavu Poznanoviću. Međutim, u literaturi stanje je raznoliko postavljeno. Mihailo Dinić je ponudio pokazatelje iz 1417. godine kojima spominje Vukoslava Poznanovića kao živog.²³ Na drugoj strani, postavka Đure Tošića koju je preuzeo i Arandel Smiljanić, Vukoslava Poznanovića podrazumijeva živog 1430. godine.²⁴ Tačno je da se te godine spominje Vukoslav Poznanović, ali teško da se pokazatelj o tome može smatrati i vremenom njegovog života. Na osnovu odluke Malog vijeća od 28. jula 1430. godine, Tošić navodi da je nuđena nagrada za Ostoju i Vukoslava Poznanovića. No, u dotičnoj odluci ne spominje se nagrada za Ostoju i Vukoslava Poznanovića nego za njihove sinove (*filii Ostoie et Vochossaui Posnanouich*).²⁵ Obojica mogu biti još uvijek živi, ali to ovako ponuđena informacija ne dokazuje. Naprotiv, navedeno je pokazatelj kojim se Ostoja i Vukoslav postavljaju u generacijski srodnički, ponajprije, bratski položaj.

Nasljednici Vukoslava Poznanovića

Vukoslav Poznanović je imao sina Pribila koji je spomenut januara 1417. godine. Tada su braća Regoje i Obrad Veljković podigli tužbu protiv većeg broja ljudi iz Popova i Ljubinja zbog krađe 33 perpera. Kasnije su optuženima pridodali Milutina Omažića, Vukoslava Poznanovića i

²³ Динић, *Хумско-требињска властела*, 47.

²⁴ Тошић, *Требињска област у средњем вијеку*, 104; Смиљанић, "Повеља кнеза Павла Раденовића Дубровчанима", 108.

²⁵ "... Et qui dederit et consignauerit dominio nostro aliquem ex ipsis vivum habere debeat pro quolibet dicto consignato ut supra viuo ad ducatos quinquaginta auri, videlicet, fratres Radoe Gliubisich, Meduid et eius filius, Dobruschus Radognich, Merghia affinis dicti Dobruschi, frater dicti Merghie, filii Ostoie et Vochossaui Posnanouich, filii Vochxe Sanchouich, Çizoe et Rudeç et eorum fratres, Zochagn Crasomirich" (28. 7. 1430), DAD, Consilium Minus, V, 49v.

njegovog sina Pribila.²⁶ Historiografija ga dosad po imenu nije poznavala. Zasad je ovo njegov jedini spomen.

Drugi, kroz izvore i literaturu poznatiji Vukoslavov sin, bio je Radič, prvi put spomenut decembra 1420. godine. Tada Brajko Milošević iz Dubca podiže tužbu protiv Radiča i njegovih sluga (*supra Radizum Voc-hossalich de Tribigna et supra omnes illius famulos*), te Ljubiše Mirosalića i njegove braće zbog pljačke robe, konja i novca izvršene u Trebinju. Kao svjedok naveden je njegov stric Ostoja Poznanović.²⁷ Teško da se za života Vukoslava Poznanovića moglo govoriti o ljudima koji pripadaju njegovom sinu. To bi ipak bili njegovi, a ne ljudi njegovog sina. Marta 1421. godine Dragiša Rujevčić podiže tužbu protiv Velimira Riepoševića, čovjeka vojvode Sandalja Hranića i protiv braće Ljubiše i Pribila Grbavčića, ljudi Radiča Vukosalića iz Trebinja (*Glubisam Gherbaucich et eius fratrem Pribilum, homines Radič Vulchosaglich de Tribigna*) zbog pljačke izvršene u Rudinama.²⁸ Juna 1421. godine Ivko Pribojević podiže tužbu protiv ljudi Radiča Vukosalića iz Podgljiva iz Trebinja (*homines Radizi Vulchosaglich de Tribigna de Podgleuia*), zbog pljačke izvršene pred Radičevom kućom (*prope domum et curiam dicti Radič*). Jedan od Radičevih ljudi, Radovac Milanović, bio je zatvoren za ovo nedjelo i bio

²⁶ "Regoy Velchouich et Obrad frater eius} coram strenuo milite domino Pasquale de Resti honorabili Rectore Ragusii conqueruntur supra Medulinum Maroyeuich, Dobrouolchum Ratchouich et Dobrouoyum eius fratrem, Radassinum Ratchouich, Radassinum Bratosseuich, Radassinum Milasseuich, Tassouaç Petieuich et Radmanum eius fratrem Pribilum Barnossich et Milissiam eius filium et alium filium eius Gliubissam, Ostoyam Brachieuich et Pribilum Brachieuich, Ratchum Bratoeuich quorum aliqui sunt de Popoua et aliqui de Gliubigne. Eo quod supradicti accusati de anno proxime elapso in autunno derobbauerunt dictis accusatoribus yperperis triginta tres in locis vocatis Gliubigna et Popouo. Testes: Hreglianus Radeschouich, Dobrossaus Milosseuich et Pribetta Braticich} de Ragusio" (14. 1. 1417), DAD, Liber maleficiorum, IV, 208. Ispod: "Die XXI januarii. Predicti conquerentes coram dicto domino Rectore dixerunt repperisse fuisse latrones etiam Volcoslaum Posnanouich et eius filium Pribil et Milutin Omaxich. Testes: Dobrich Veselchouich, Jurchus Veselchouich", Isto.

²⁷ "Testes: Hostoya Posnanouich" (1. 12. 1420), DAD, Lamenta de foris, IV, 270; Kurtović, *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne*, 115.

²⁸ (6. 3. 1421), DAD, Lamenta de foris, IV, 292v; Kurtović, *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne*, 125-126.

je spreman platiti dio načinjene štete.²⁹ Informacija o rezidencijalnom centru Poznanovića u Podgljivi je posebno važna (*domum et curiam*), kako za njihovo lociranje tako i za činjenicu da se ona vezuje uz Radića, a ne za njegovog oca, koji očito više nije među živima.

Događaj iz februara 1422. godine dodatno sugerira da Vukoslav nije među živima, jer ga njegov sin Radič zamjenjuje u vrlo važnoj misiji koja se tada obavlja u Dubrovniku. Dokumentacija dubrovačkih vijeća upućuje na činjenicu da je povelja o miru između vojvode Radoslava Pavlovića i Dubrovčana sa Radoslavljevom potvrdom prodaje dijela Konavala od strane vojvode Sandalja Hranića od 24. aprila 1421. godine³⁰, na koju su Dubrovčani izdali svoju povelju kojom i oni utvrđuju prijateljstvo sa vojvodom Radoslavom Pavlovićem i daju slobodu dolaska njegovih ljudi u Dubrovnik početkom maja 1421. godine³¹, omogućile februara 1422. godine trebinjskoj vlasteli da dokinu ranija sporenja i ostvari prijateljstvo sa Dubrovčanima.³² Trebinjce je februara 1422. godine predvodio vojvoda Radoje Ljubišić koji se do tada pojavljivao zajedno sa ocem Ljubišom Bogdančićem i koji nisu imali nikakvu titulu³³, a sada vojvodu Radoja

²⁹ (6. 6. 1421), DAD, Lamenta de foris, IV, 312v; Kurtović, *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne*, 130-131.

³⁰ Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/1, 573-577.

³¹ Isto, 577-579. Sa strane: "Pro pace cum Radossauo cridanda". "Prima pars est de cridando isto sero pacem cum voiuoda Radossauo Paulouich generalem usque in hanc diem pro omnibus causis exceptis debitis non obstante quam in pouepla firmata secum contineatur usque ad Natiuitate domini" (7. 5. 1421), DAD, Consilium Rogatorum, III, 33v

³² Donesena je i odluka o plemstvu vojvode Radoslava Pavlovića. Sa strane: "Pro faciendo nobilem de consilio Ragusii voiuodam Radoslauum Paulouich". "Prima pars est de dand,o libertatem domino Rectori et Minori consilio cum Consilio Rogatorum faciendi nobilem de consilio Ragusii voiuodam Radoslauum Paulouich cum illis modis et condicionibus prout dictis domino Rectori et Minori consilio cum Consilio Rogatorum videbitur" (11. 2. 1422), DAD, Consilium Maius, II, 116. Situacija se iskomPLICIRALA krajem februara 1422. godine i tek po razrješenju pitanja Sokola naredne godine vojvoda Radoslav je dobio dubrovačko plemstvo: "Pro zentilicia danda voiuode Radoslauo Paulouich"; "faciendi nobilem de consilio Ragusii voiuodam Radoslauum Paulouich" (11. 2. 1423), Consilium Rogatorum, III, 139v; (14. 2. 1422), Isto, 141; (15. 2. 1423), Стојановић, *Старе српске повеље и писма*, I/1, 582-585.

³³ Treba istaći da su Dubrovčani i ranije pozivali Trebinjce na pomirenje i prestanak razbojništva: Sa strane: "Pro Radoio Glubissich et suo filio" [tako]. "Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio praticandi cum Radoio Glubissich et cum suo

Dubrovčani posmatraju kao glavnog predstavnika na trebinjskom području.³⁴ Vijećanje o pomirenju je potrajalo³⁵, pa zbog toga u međuvremenu delegirano pitanje Radiča Vukoslava Poznanovića pred Vijećem umoljenih, čiju pozadinu ne znamo, nije moglo biti rješavano dok se ne riješi dogovor sa Radojem Ljubišićem i njegovom braćom.³⁶ Konačno su Dubrovčani odlučili da se odbace sve uvrede i neprijateljstva koja je

patre prout dicto Minori consilio videbitur et illud quod Minus consilium habebit a predictis reportet ad presens Consilium Rogatorum” (5. 8. 1420), DAD, Consilium Rogatorum, II, 138v; Sa strane: ”Pro Lubissa de Tribigne”. ”Nije usvojeno: ”Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio affidandi Lubissam Bogdancich de Tribigne ut possit venire [precrtano: *se excusatum coram dicto consilio super commissis per eum Ragusium alloquutum*] dominium Ragusii”; već je usvojeno: ”Secunda pars est de induciando” (6. 8. 1420), Isto, 139; ”Secunda pars est de induciando ad die jous proxime futuris post prandium”, Isto; ”Prima pars est de induciando supra factum Cizoe de Tribigne ad diem jous proxime”, Isto; Sa strane: ”Pro Glubissa Bogdançich et Radoio eius filio”. ”Prima pars est de dando fidem et saluum conductum Glubisse Bogdancich et Radoio eius filio veniendi et standi in Ragusio per tres dies constinuos ad se aptandum et concordandum cum dominio Ragusii et non aptando et non concordando se quod possint tute recedere de Ragusii, ita tamen quod ipsi teneantur venire Ragusium infra XV dies proxime” (9. 8. 1420), Isto, 139v. Slično su nudili i Čičoju: ”Pro Zizoio et fratribus”, Isto. O istom, Isto, II, 141, 141v, 142; Isto, III, 57, 57v.

³⁴ Sa strane: ”Pro Radoio Glubisich”. ”Prima pars est de donando voioude Radoio Glubissich”; ”Prima pars est de donando eidem valorem yperperorum centum” (5. 2. 1422), DAD, Consilium Maius, II, 116.

³⁵ Sa strane: ”Pro Radoe Glubisich fides”. Prima pars est de dando fidem et saluumconductum Radoe Glubisich de Tribigna generale duraturum usque quo fuerit expeditur a dominatione Ragusii” (27. 1. 1422), DAD, Consilium Rogatorum, III, 69v; Sa strane: ”Pro concordio et pace factum cum voioude Radoio Glubissich et fratribus”. ”Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio praticandi cum istis de Tribigna, videlicet, cum Radoie Glubissich voyuoda et fratribus suis secundum formam et tenorem pouegle pacis et concordie facte cum voiouda Radoslao Paulouich in 1421, de mense maii dicti millesimi et secundum parte, captam in Consilio rogatorum in 1421, die VII mensis maii, memorando predictos de Tribigne fallos quos contra Ragusium fecerunt et de agruando nos de rebus male gestis per eos contra Ragusium et homines de Ragusio. Secunda pars est de praticando cum ipsis in presenti consilio” (9. 2. 1422), Isto, 71. Sve prekiriženo. Sa strane: ”Cassa quia non fuit posita ad partitum”, Isto; Sa strane: ”Pro voiouda Radoie Glubissich de Tribigne”. ”Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et Minori consilio praticandi cum voiouda Radoie Glubissich et fratribus suis de Tribigne qui nunc sunt cum eo in Ragusii secundum ea que dicta sunt in presenti consilio per arregatores et de reportando ad presens consilium id quod ab eis habebitur”, Isto.

³⁶ Sa strane: ”Pro Radiçio Volchosloui Posnanouich”. ”Prima pars est de induciando super facto Radiçi Volchossau Posnanouich usque ad respensionem que habebit a supradicto voiouda Radoie et fratribus” (9. 2. 1422), DAD, Consilium Rogatorum, III, 71.

Dubrovniku i pojedincima učinio Ljubiša Bogdančić i njegovi sinovi, Radivoje Rajković, Radič sin Vukoslava Poznanovića i njegova braća i o njihovom primanju za prijatelje, a isti su prihvatili da povrate sve što su oduzeli Dubrovčanima.³⁷ Slično je odlučeno i za Medvjeda Bogdančića i za Ostoju Poznanovića iz Trebinja.³⁸ Naizgled izuzetno značajno sporazumijevanje Trebinjaca i Dubrovčana pokazat će se samo stepenikom u njihovoj uobičajenoj uglavnom neprijateljskoj komunikaciji.³⁹ Na ovom mjestu ističemo da je Radič sin Vukoslava Poznanovića, sa braćom izdvojeno posmatran od, najvjerovatnije, strica Ostoje Poznanovića.

Radič je spomenut oktobra 1423. godine. Dubrovački vlastelin Ivan Vučetić i Stafan Volcinja podižu tužbu protiv Bogdana Stanihnića iz Trebinja, čovjeka Radiča Poznanovića, zbog krađe imovine njihovog dužnika Stojača Ozrišića.⁴⁰ Poznanovići su spominjani i u optužbama

³⁷ Sa strane: "Pro Glubissa Bogdançich et alios". "Prima pars est de remittendo omnes offensiones factas tam comuni Ragusii quam spetialibus personis hactenus factas per Glubissam Bogdançich et filios suos et per Radiouioium Raicouich et per Radiç filium Volchos-saui Posnanouich et fratres suos ipsis omnibus supradictis et de recipiendo eos deinceps et ex nunc ad gratiam et bonam amiciciam"; "Prima pars est de dicendo supradictis quod sint ipsi dicunt se velle habere recommissos nostros quod ita faciant et quod id quod inuenerint penes se et homines suos nostris esse ablatum id restituere velint sint dicunt velle facere et quod per hanc partem pars superior non intelligatur esse rupta" (13. 2. 1422), DAD, Consilium Rogatorum, III, 71v. U ovoj odluci se ne spominje vojvoda Radoje Ljubišić koji je obuhvaćen formulacijom "Ljubiša Bogdančić i njegovi sinovi".

³⁸ Sa strane: "Pro Glubissa Bogdançich et filios". "Prima pars est de remittendo omnes offensiones factas tam comuni Ragusii quam spetialibus personis hactenus factas per Meduid Bogdançich et Ostoi Posnanouich de Tribigne ipsis omnibus supradictis et filiis eorum et de recipiendo eos deinceps et ex nunc ad gratiam et bonam amiciciam" (13. 2. 1422), DAD, Consilium Rogatorum, III, 72.

³⁹ Vojvoda Radoje Ljubišić nije na kraju nagrađen od Vijeća umoljenih, vjerovatno jer ga je ranije nagradilo Veliko vijeće. Nije usvojen prijedlog: "Prima pars est de donando voiuode Radoio Glubissich et sociis quos nunc secum habet in Ragusii", već je usvojeno "Secunda pars est de non donando eis" (13. 2. 1422), DAD, Consilium Rogatorum, III, 72.

⁴⁰ "Ser Johannes An. Mar. de Volzo et Stefanus Volçigna coram domino Rectore ser Nicola Jo. de Poza conqueruntur supra Bogdanum Stanichnich de Tribigna, hominem Radiç Posnanouich. Eo quia dictus accusatus isto mense januarii proxime preterito interfecit Stoiaç Osrishich debitorem dictorum ser Johannis et Stefani et omnia superlectilia et mercantias sua arubauerunt dicto Stoiaç et dixerunt dicti accusatores quod dictum nouum non venerat prius ad audientiam ipsarum quam nunc" (5. 10. 1423), DAD, Lamenta de foris, V, 214v.

Dubrovčana kod vojvode Radoslava Pavlovića novembra 1423. godine. Tada su dubrovački poslanici imali naputak da se kod vojvode Radoslava Pavlovića požale na najnovija dešavanja u Konavlima, koja su imala za rezultat smrtni slučaj, a koja su krenula iz naselja Usina Dragančića i njegove braće, a u kojima su uz njihove ljude uzeli učešće i ljudi Poznanovića, Radetko Kovač, koji se sumnjiči za ubistvo Stanača Miletića i drugi iz Uskoplja.⁴¹

Tokom decembra 1424. godine podignute su tri tužbe protiv Radiča Poznanovića i ljudi koji pripadaju Poznanovićima. Prvo su Doberko Obratković, Pribisav Radovličić i Radonja Novaković podigli tužbu protiv Radiča Vukosalića i protiv četvorice braće Kapičića i druge dvojice Kapičića, te Bogosava Milanovića, Radovca Bogikovića, Radiše Obradovića, Pribisava Prijateljevića i Miobrada Budojevića zbog krađe dva konja Maroja Ptičića sa punim bisagama, sedla i nešto novca, te ranjavanja, a izvršenog u Jasenu.⁴² Zatim je ranije oštećeni Maroje Ptičić sam podnio tužbu protiv istih aktera, naglašavajući da je u ranije spomenutim bisagama bilo robe vrijednosti 60 perpera, dodajući i nešto odjeće, te

⁴¹ "in questi di etraenuto una nouitade in Canale che questi nostri rebelli partandosi una sera delle ville de Usien Dragançich e fratelli cum piu zente tra li quali fu homeni delli detti Dragançich e delli Posnanouich e Radetcho Couaç e altri de Uscoplie. E venendo in Canale alli homini di don Radien pop veisero uno suo homo et sei ne ferirono et ruborono et se non asai forzo e damno della qual cosa auessimo grandissimo dispiacere. Et pero dobiate andare dauanti al signore ... e lamentarui da tal cosa ... Radetcho Couaç de Uscoplie fu quello che feri Stanaç Miletich homo nostro di Canal" (2. 11. 1423), DAD, Lettere di Levante, IX, 19; "per lo fatto di nostri rebelli di Caballe digando magnifico signor ... in questi di passati aruborono la villa di prete Radin e fu amazato uno homo et assai altri feriti a morte" (8. 11. 1423), Isto, 22.

⁴² "Dobercus Obratchouich et Pribissauus Radoulcich, Radogna Nouacouich coram domino Rectore ser Vita de Resti conqueritur supra Radiç Volchossaglich et supra quatuor fratres Capicich et alios duos Capicich, Bogossauum Milanouich, Radouaç Boghighouich, Radiscam Obradouich et Pribissauum Priategleuich, Miobrad Budoeuich. Eo quia dicti accusati heri sero violenter acceperunt dictis accusatoribus in Jaxen duos equos qui erat Maroe Ptiçich cum bisaciis plenis, unam sellam et aliquos denarios. Et etiam capierunt et secum dusserunt Nicolam Pribascouich eorum socium et acriter verberauerunt ipsos et dictum Pribissauum vulnerauerunt in eius manum" (2. 12. 1424), DAD, Lamenta de foris, VI, 65.

de je od njegovih sluga oduzeto 20 perpera.⁴³ Sredinom decembra 1424. godine, Maroje Radovanić zvani Ptičić podigao je tužbu protiv Radiča Vukosalića zvanog Poznanović i njegovih ljudi iz Trebinja, zbog pljačke njegovog slugu Nikole u Jasenu na njegovom putu iz Srbije.⁴⁴ Navedena braća Kapičići su ljudi njegovog strica Ostoje Poznanovića, kako ćemo kasnije vidjeti.

Ovom nizu hronološki pripada informacija povezana za Radiča Vukosalića Poznanovića s početka 1427. godine. Odvojenim odlukama Vijeća umoljenih, Ostoja Poznanović i Radič Vukosalić bili su među nagrađenima za dubrovačko stjecanje Konavala, dobivši dar u tkaninama u vrijednosti od po 30 perpera dubrovačkih dinara.⁴⁵ Na Radiča se odnose čuvene odluke o ucjeni i o sinovima Vukoslava Poznanovića iz 1430. godine, koje smo spominjali, kao i odluke o davanju slobode dolaska u Dubrovnik nećacima Ostoje Poznanovića iz 1432. godine koje kasnije navodimo.

⁴³ "Maroe Pticich coram nobili et sapiente viro ser Vita de Restis Rectore conqueritur supra Radič Vocosaglich et supra quatuor fratres Capicich et alios duos fratres Capicich, Bogosaum Nosanouich, Radouaç Bositchouich, Radissam Obradouich et Pribisaum Priategleuich, Miobrath Budeceuich. Eo quia dicti accusati die veneris in loco dicto Jassen ultra Tribignam violenter acceperunt accusatori predicto equos duos et bisacias cum mercanciis valoris yperperorum LX et unam socham nouam nigram et unam sellam et unam touarnizam et dictis famulis ipsius Maroy yperperos viginti. Testes: Dobercho Obratchouich, Pribisau Dobracich, Radouan Nouacouich" (3. 12. 1424), DAD, Lamenta de foris, VI, 65v.

⁴⁴ "Maroe Radouanich dictus Ptizich coram domino Rectore ser Vita de Resti conqueritur supra Radič Volchossaglich dictum Posnanouich cum suis hominibus de Tribigne. Eo quia cum dictus accusator misisset Nicolam eius famulum cum infrascriptis rebus in Slauoniam tunc dicti accusati in Jaxen his diebus elapsis violenter acceperunt sibi illas et ligauerunt dictum eius famulum pro quo expendidit yperperorum viginti pro redimendo illum. Que res sunt hec, videlicet: unam cultellisam, XVIII° touaglas valoris yperperorum XVIII°, unam scimitaram, XVIII° aspris turchieschas, yperperorum quatuor grossorum, quatuor scatulas confetti, unam pelizam, unam clamidem de rascia, unam tunicam de rascia, unam zinturam, unum gradium, pozolatos XL, duos saculos ficuum" (15. 12. 1424), DAD, Lamenta de foris, VI, 71v.

⁴⁵ Sa strane: "Pro dono Ostoie Posnanouich". "Prima pars est de donando Ostoie Posnanouich"; "Prima pars est de donando eidem in pannis yperperos triginta" (11. 1. 1427), DAD, Consilium Rogatorum, IV, 5v; Sa strane: "Pro dono Radič Vocosalich et fratrum". "Prima pars est de donando Radič Vocosalich et fratribus"; "Prima pars est de donando eidem in pannis yperperos triginta", Isto.

Posljednja poznata informacija o Radiču Vukosaliću iz Trebinja vezana je za 1444. godinu. Novembra 1443. godine dubrovački vlastelin Dragoje Gučetić podigao je tužbu zbog devastiranja njegove kuće u Bijeloj i odnošenja raznih stvari. Aprila 1444. godine kao krivci za ovo nedjelo imenovani su Radoje Radosalić, Radien Račić i Radosav Bogilović iz Trebinja, ljudi Radiča Vukosalića.⁴⁶

Ostoja Poznanović

Nije pronađena informacija koja direktno govori da je Ostoja Poznanović sin Vukoslava Poznanovića (1397-1419), niti da je u kakvom srodstvu sa Vukoslavovim sinovima Pribilom (1417) ili Radičem Vukosalićem Poznanovićem (1420-1427). Po svemu sudeći Ostoja Poznanović jeste Vukoslavov mlađi brat. Prvi put je spomenut krajem augusta 1419. godine. Tada Mirosav Brajković podiže tužbu protiv Mielmana Perčića, Radoja Pribilovića i drugih koje ne poznaje, sve iz Trebinja i svi su ljudi Ostoje Poznanovića (*Mielman Percich, Radoe Pribilouich et alios quorum nomina ignorat, omnes de Tribigna, homines Hostoy Posnanouich*),

⁴⁶”Ser Dragoe de Goze coram domino Rectore ser Antonio Cle. de Goze fecit lamentum, dicens quod domus sua de Biele fuit discaperta et per cupos fuit intratum ipsas domum et fuit facta porta domus cum palmeto de domo magna et fuerunt ex ea furtim arrepti quinquè XX vini, unus mataracius nous de fostagno, una cultra, una schiauina noua, tres cossini a leto, una diplois noua de pano cum pinanicis fostagni, una celega noua, duo cugini de fero, due manarie, una magna de libris 7 et alia de libris 3, unum frisourium, una caldaria, unum mantile et VI toualioli, paldene 40, incisoria XX, capelli tres pamnnicii, sachi 4” (26. 11. 1443), DAD, Lamenta de foris, XVII, 112v. Ispod: ”Die XVI aprilis 1444. Vuchosauus Radosalich constitutus coram domino Rectore ser Nicola de Menze et suo Minori consilio ad plenum existenti et delato sibi sacro iurauit quod Radoe Radosalich et Radien Racich et Radosauus Bogilouich de Tribigna homines Radiç Vocosalich fuerunt illi qui furati fuerunt suprascripta. Interogatus quoniam scit, respondit scire quia homines de Bielo venerunt ad ipsum dicentes quod vicini et ipse deberent spiare qui furati fuerunt et in horum signum presentauit unam seraturam et unum peccum mataracii suprascripti furati et dixit quod vidit diuidere suprascripta furata inter predictos”, Isto. Naredna strana: ”Die XVI junii 1444. Miotos Radosalich, Radoslauus Radelich, Vitichus Miosich et Ziuicus Miloseuich, omnes de Bielo, fuerunt contenti quod Radaç Guceglieuich de Tribigna, quem fecerunt poni in carceribus pro lamento suprascripto et summam contra eos lata dimittetur et relaxetur ex carceribus”, Isto, 113.

a zbog teškog ranjavanja i krađe novca i stvari izvršene kod Jasena u trebinjskom području.⁴⁷ Oktobra 1419. godine dubrovačko Vijeće umoljenih odlučilo je da ne prihvati Ostojinu familiju u Dubrovnik⁴⁸, što je Mihailu Diniću opravdani osnov za pretpostavku da je tome kumovala upravo prethodna pljačka.⁴⁹

Marta 1421. godine spomenut je Gojsav, čovjek Ostoje Poznanovića (*Ghoisauus, homo Ostoie Posnanouich*) kao svjedok tužbe koju Petko Radisalić podiže protiv braće Radojka i Nikole Kostadinovića, te Božidara Bogdanovića zbog pljačke izvršene u Rudinama u Pladničima.⁵⁰ Decembra 1421. godine Obrad Golubić Tepša podiže tužbu protiv braće Dobri-
la i Ljubiše Kapičića i Ratka Radatovića Kapičića, braće Pribinje, Pribisava i Ratka Radovčića, Radika Vukosalića i Pribila Miloševića iz Trebinja, ljude Ostoje Poznanovića, zbog pljačke Obrada i njegovog kompanjona Budisava Radulovića u Gorici kod Trebinja.⁵¹ Septembra 1423. godine Bogdan Nartičić iz Konavala podiže tužbu protiv braće Radosava i Jurja Račića, Vukosava Vukšića, Radiča Korenića, braće Vukosava i Ostoje Dragančića, jednog njihovog rođaka Usinovića, Radiča Dobrovojevića Đuraševića, braće Stipana i Radosava Musbratovića, Radosava Krestosa,

⁴⁷ (30. 8. 1419), DAD, Lamenta de foris, IV, 69; Kurtović, *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne*, 31.

⁴⁸ Sa strane: "Pro familia Hostoye Posnanouich". "Prima pars est de non acceptando familiam Hostoie Posnanouich de Tribigna ut tute venire possint Ragusium et ad eius pertencias atque districtu" (7. 10. 1419), DAD, Consilium Rogatorum, II, 68v.

⁴⁹ Динић, *Хумско-требињска властела*, 47. Ipak, tada mu nisu ni odobrali da kupi žito, jer naredna odluka Vijeća umoljenih koja se odnosila na kupovinu žita Radiča Paštrovića dopunjavana je imenom njegovog brata Ostoje Paštrovića, a ne imenom Ostoje Poznanovića: Sa strane: "Pro Radiz et Hostoya Pastrouich". "Prima pars est de concedendo Hostoye et Radiz Pastrouich ut emere possit in Ragusio frumentum pro suis denariis. Dictum frumentum concessum fuit extractum ut retulit Ruschus"; "Prima pars est de concedendo dictis fratribus ut emere possint sextarios triginta frumenti ipsius Radiz affirmante per sacramentum nelle ipsum pro eorum usu" (7. 10. 1419), DAD, Consilium Rogatorum, II, 68v.

⁵⁰ (11. 3. 1421), DAD, Lamenta de foris, IV, 293; Kurtović, *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne*, 126.

⁵¹ (3. 12. 1421), DAD, Lamenta de foris, IV, 363v; Kurtović, *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne*, 146.

više ljudi Dragančića i Usinovića i Nikole Barojevića zbog pljačke i devastiranja kuće. Kasnije je pridodao dvojicu Kapičića koje nije poznao, a koji su ljudi Ostoje Poznanovića i Radoja Bosojevića, čovjeka Ostoje Poznanovića.⁵² Novembra 1423. godine Bogut Tvrdojević iz Bjelema podiže tužbu protiv "Ostojice Poznanovića" i njegovih sluga među kojima je prepoznao Radoja Pribilovića, zbog premlaćivanja i krađe stvari, te premlaćivanja i krađe stvari od njegovog kompanjona Milosava Brajkovića.⁵³ Februara 1425. godine Ostoja Brajanović, čovjek Ostoje Poznanovića iz Podgljiva, obavezao se na dvogodišnju službu kod lanara Ivka

⁵² "Bogdan Nartich de Canali coram nobili et sapienti viro domino Raphaele de Gozis honorabili Rectore Ragusii conqueritur supra Radossau et Juray Raçichi fratres, Volcossauum Volchsich, Radiç Corenich, Volchossauum et Ostoiam Dragançichi fratres et unum eorum consobrinum Usinouich cuius nomine ignorat, Radiç Dobrouoieuch Juraseuich, Stipanum et Radossauum fratres Musbratouichi, Radossau Crestos et plures homines de Dragançichi et de Usinouichi quorum nomina ad huc ignorat et Nicolam Baroeuich, qui omnes supradictos instigauit et fecit eos venire ad faciendum infrascriptum dampnum et Bosidarum et Radath Nenadichi fratres et Nenadam patrem ipsorum. Eo quia dicti accusati die veneris propelapsa de nocte venerunt supra dictum accusatorem et sibi more predonico et violenter acceperunt sibi res infrascriptas de domo sua et insuper combuserunt sibi domum, videlicet: tres gonellas a muliere panni latini, mantellum unum panni latini ab homine, I diploidem, I birretum, I par calegarum, II paria subtularium, II mantellos de mercina, I mantellum de rassia alba, I gugn, I barchaniçam, I scutum, I arcum cum friciis, I cultellissam, I cingulum, II nappas et plures alias res quarum non recordatur et insuper combuserunt sibi in domo predicta centum quinquaginta staria frugum, item tres equos, item XV boues, item LXXXVII animalia pecudina et caprina, item XV sues" (20. 9. 1423), DAD, Lamenta de foris, V, 206. Ispod: "Item die III octobris 1423. Predictus Bogdan coram domino Rectore ser Nicola Jo. de Poza dixit repperisse quod duo Capicich homines Ostoeie Posmanouich quorum nomine ignorat et Radoe Bosoeuich homo dicti Ostoeie fuerunt inter dictos malefactores et cum dictis malefactoribus", Isto. Ovome je prethodila i veća pljačka stoke od Bogdana Nartičića, (18. 9. 1423), Isto, 204.

⁵³ "Bogut Tuerdoeuich de Biellem coram domino Rectore ser Martolo de Zriua conqueritur supra Ostoziam Posnanouich et supra omnes eius famulos inter quos congnouit Radoe Pribilouich. Eo quia predicti accusati in sero sancti Martini vulnerauerunt dictum accusatorem in eius capite et verberauerunt ipsum per totam persona et violenter acceperunt sibi infrascripta res, videlicet: unam clamidem, unam tunicam, unam barcanum, unam interulam, unum capellum, unam zinturam, unum fazolum. Et etiam verberauerunt et vulnerauerunt Milossauum Braichouich eius socium tali modo quod non potuit venire Ragusium ad faciendum lamentum et acceperunt ey unam clamidem et unum capellum" (13. 11. 1423), DAD, Lamenta de foris, V, 232. Sa strane: "Non soluit", Isto.

Pribojevića.⁵⁴ Augusta 1426. godine Radin Obradović iz Brgata podigao je tužbu protiv braće Ljubiše, Dobrila i Dobre Kapičića, ljudi Ostoje Poznanovića, zbog krađe tri vola i brojnih stvari.⁵⁵ Istog dana protiv iste braće tužbu podiže Vukoslav Nikolić iz Brgata, zbog krađe dvije ovce i stvari.⁵⁶ Februara 1427. godine Milaš Pribojević i Radinko Bilošević podižu tužbu protiv Radina Pripkovića, čovjeka Ostoje Poznanovića, zbog krađe škopca izvršene u Trebinju kod Ostoje kuće⁵⁷, ali ne znamo u kojem naselju, odnosno na kojem lokalitetu, no svakako uz njegovo znanje. Maja 1427. godine Veselko Dobromirović podiže tužbu protiv Vuka Ostoje Poznanovića i Radoja sina Pribila Božićevića, zbog ubistva kurira Juraša i krađe jednog dukata kojeg je Veselkov sin Milat slao po

⁵⁴ "Ostoia Braianouich de Podgliuia homo Ostoie Posnanouich" (21. 2. 1425), DAD, Diversa Cancellariae, XLIII, 91v; Kurtović, *Arhivska građa za historiju srednjovjekovne Bosne* 2, 860-861.

⁵⁵ "Radin Obradouich de Vergato ... supra Glubisam Chapizich et Dobrillum et Dobrie fratres ipsius Glubisse homines Ostoy Posnanouich de Tribigne. Eo quia dicti accusati heri de nocte venientes in Vergato furati fuerunt accusatori predicto res infrascriptas et inter alia furati fuerunt ipsi accusatori boues tres quos predictus accusator cum septem sociis suis dum in secutus fuisset accusatos predictos ipsos boues ipsis accusatis per vim soripuerunt. Res vero sunt hec, videlicet, gonella una blaua coloris cum duodecim paribus umbrettorum de argento valoris yperperos XXI, una alia gonella blaua valoris yperperos VI, unum birretum beretinum valoris yperperos II, unum par caligarum valoris yperperos I grossos VI, una sclaina pilosa noua valoris yperperos III grossos VI, una gonella de Rassia blaua valoris yperperos III, una gonella de Rassia alba valoris yperperos I grossos VI, due interule ab homine et due interule a mulieris valoris yperperos III, facioli duo ab usu mulierorum valoris yperperos I grossos VI, zappa una valoris grossos VIII, quinque libre lini valoris grossos V, quod linum est Bielosaue filatum de lana libras 10 de Bielosaua valoris yperperos II grossos VI, filatum similiter de lana libras 12 valoris yperperos III, par unum subtularium grossos 4, romanze due inferrate grossos 8, filatum de lana Bosidari qui stat cum accusatoris valoris yperperos 4 grossos II" (24. 8. 1426), DAD, Lamenta de foris, VII, 57v.

⁵⁶ "Volcossau Nicolich de Vergato coram domino Rectore ser Johanne Mar. de Gozis conqueritur supra Glubissam Chapizich et Dobrillum et Dobrie fratres ipsius Glubisse homines Hostoy Posnanouich de Tribigne. Eo quia dicti accusati heri de nocte venientes in Vergato furati fuerunt accusatori predicto res infrascriptas, videlicet, duas oues valoris yperperorum duorum, unam gonellam rassie blaua valoris yperperorum III, brachia 4 rassie valoris grossos V, brachia 6 tele valoris grossos VIII" (24. 8. 1426), DAD, Lamenta de foris, VII, 58.

⁵⁷ "Milas Priboeuch et Radinchus Bilosseuich coram domino Rectore ser Marino de Gradi conqueritur supra Radinum Pripchouich hominem Ostoie Possnanouich. Eo quia nuper sibi per vim accepit castratum unum in Tribigna subtus domum ipsius Ostoie. Testes: Jurchus Nenhouich, Radossauus Bogoseuich" (17. 2. 1427), DAD, Lamenta de foris, VII, 143.

Jurašu iz Prištine.⁵⁸ Vuk (Ostojić) Poznanović je sin Ostoje Poznanovića. U drugoj polovici maja 1427. godine Dubrovčani nisu odobrili Ostoji Poznanoviću da dođe u Dubrovnik⁵⁹, a Mihailo Dinić ispravno pretpostavlja da je tome razlog bio upravo svježe ubistvo kurira Juraša⁶⁰, koje je izvršio njegov sin Vuk.

Pored spomenutog Vuka, Ostoja je imao i druge sinove, ali njihova imena nam nisu poznata. Više je Ostojića povezano za trebinjsko područje, ali ih je trenutno teško svrstati u odgovarajuće konture Poznanovića. U dokumentu kojim se određuje ucjena Trebinjaca jula 1430. godine, spomenuti su sinovi Vukoslava i Ostoje Poznanovića kojima ne znamo imena.⁶¹ Mišljenja smo da Vukoslav više nije u životu, a i da su Ostojine poteze sprovodila njegova djeca. Mihailo Dinić daje postavku da se Ostoja Poznanović posljednji put spominje septembra 1432. godine, "када му је гарантована слобода да дође у Дубровник cum filis ac nepotibus".⁶² Ostoja se zaista spominje, ali njemu tada nije ništa garantirano već njegovim sinovima i nećacima. Garancija je prošla, ali u zategnutoj atmosferi, jer je uz Ostojinu djecu i nećake izražavana sumnja, ne samo zbog dugovanja nego i zbog eventualnih teških nedjela po Dubrovčane.⁶³ Ipak, još uvijek nije napisana ni dubrovačka povelja

⁵⁸ Veselchus Dobromirouich coram nobili et sapiente viro domino Rectore ser Andrea Jo. de Volço conqueritur supra Volchum Ostoie Posnanouich et Radoe filium Pribilli Boxiceuich qui interfecerunt Juras cursorem his diebus in Tribigna. Eo quia predicti interfectores acceperunt eidem Jurrasio mortuo unum ducatum auri quem Milath filius dicti Veselchi qui stat in Pristina dederat eidem Jurasio qui deferret illum ad dictum patrem suum ut patet per literam hic affixam" (18. 5. 1427), DAD, Lamenta de foris, VII, 183v.

⁵⁹ Sa strane: "Pro fida Ostoie Posnanouich". Nije usvojeno: "Prima pars est de dando fidam Ostoie Posnanouich veniendum Ragusium standum et recedendum", već je odlučeno: "Secunda pars est de non dando ipsam fidam" (20. 5. 1427), DAD, Consilium Rogatorum, IV, 23.

⁶⁰ Динић, *Хумско-требињска властела*, 48.

⁶¹ "filii Ostoie et Vochossaui Posnanouich" (28. 7. 1430), DAD, Consilium Minus, V, 49v.

⁶² Динић, *Хумско-требињска властела*, 48.

⁶³ Sa strane: "Pro affida Hostoie Posnanouich filiorum et nepotum". "Prima pars est de affidando Hostoie Posnanouich [prekriženo: cum] filiis ac nepotibus suis" (10. 9. 1432), DAD, Consilium Rogatorum, V, 103; Sa strane: "Posterior. Pro eisdam affidandis". "Prima pars est de dando fidem et salvumconductum scriptis Hostoie filiis et nepotibus dicti

o miru sa vojvodom Radoslavom Pavlovićem zbog Konavala (koja tek slijedi – 25. 10. 1432), pa stoga je i dodatno zatezano da se daje sloboda dolaska. Ostoja Poznanović je ostavio traga iza sebe. Njegovi sinovi i sinovi njegovog brata Vukoslava bili su prepoznatljivi kroz njihova imena i u trenucima kada su subjekti u svojim porodicama. Informacije iz 1432. godine su, prema Diniću, posljednje poznate informacije o Ostoji Poznanoviću, koji je predvodio Poznanoviće poslije smrti brata Vukoslava Poznanovića.⁶⁴ Juna 1433. godine spomenut je kao svjedok jedne tužbe Ostoja Krekić, čovjek Ostoje Poznanovića.⁶⁵ Marta 1434. godine Vukosav Milatović podiže tužbu protiv više ljudi za pljačku konja u Žakovu, a među njima i braću Grubača i Vitka Radunovića, ljude Ostoje Poznanovića iz Trebinja.⁶⁶

Hostoie veniendi, standi et pernoctandi et recedendi de Ragusio et eius districtu et jurisdictione libere saluo quam a debitis eorum usque ad festum sancti Martini proximum”, nije usvojeno: ”Secunda pars est de dando dictum saluumconductum dictis Hostoie filiis et nepotibus veniendi Ragusium saluo quam asanguine, videlicet, si aliquis ipsorum Hostoie filiorum et nepotibus propriis manibus illum sanguinem ex nostris ciuibus vel districtualibus affidasse et saluo quam a debitis ut supra ad terminum scriptum”, Isto. Sa strane: ”Pro affida dictorum”. ”Prima pars est de dando affidam suprascriptis Hostoie filiis et nepotibus ad terminum”; ”Prima pars est de dando ipsum fidem dictis Hostoie filiis et nepotibus usque ad festum sancti Martini proximi”, Isto. Sa strane: ”Libertas respondendi literis voiuode Sandagl et alii et affidam scribendi Hostoie filiis et nepotibus”. ”Prima pars est de dando libertatem domino Rectori et eius Paruo consilio respondendi literis voiuode et aliis lectis et faciendi saluumconductum Hostoie Posnanouich filiis et nepotibus secundum partes captas” Isto, 103v.

⁶⁴ Динић, *Хумско-требињска властела*, 48.

⁶⁵ ”Vlatchus Tuerdchouich, Dobrasin et Mirosauus cursores coram domino Rectore ser Gaze de Poza conqueruntur supra Radoanum Raticich et Vlatchum Surmanich. Eo quia ipsos ceperunt et verberibus sanguinauerunt et de pluri sibi derobauerunt iperperos XII, panes XXXVI et vestimenta tria valoris in totum iperperos XV. Et predicta fuerunt iam sunt VII dies elapsi prope Cerniza territorii voyuode Sandagl. Testes: Ostoya Chrechich homo Ostoye Paxnanouich [tako]” (12. 6. 1433), DAD, Lamenta de foris, X, 11.

⁶⁶ ”Vuchossauus Milatouich coram domino Rectore ser Natalis de Proculo conqueritur [prekriženo: *Eo quia sibi furtiuo modo his diebus ablatus fuit unus eius equus niger. Et ignorat per quem, reseruans sibi ius et tempus inquirendi*] supra Radossauum Brancich et Radoan eius fratrem et Vucichnam filium Radossauu Cuculich de Plische Vlacchos et Grubaz et Vitichum fratres Radunouich homines Ostoye Posnanouich de Tribigne. Eo quia sibi furati fuerunt unum equum in Popaua a Sachoua” (22. 3. 1434), DAD, Lamenta de foris, X, 157v.

Nekoliko Poznanovića ne možemo dovesti u vezu sa ovdje razmatranim osobama. Augusta 1411. godine spomenut je Pribat Poznanović⁶⁷, istoimeni marta 1434.⁶⁸, septembra 1412. Bogun Poznanović⁶⁹, Petusin Poznanović (1424-1428) Vlah iz katuna Lukača Borčetića⁷⁰, januara 1430. Radosav Poznanović⁷¹ i augusta 1454. godine Dobre Poznanović.⁷²

⁶⁷ "Goiacho Radoslaglich coram domino Rectore ser Clemente de Bodazia conqueritur contra Pribat Posnanouich et Raichum Milchanich de Cabrilli, dicens quod predicti furati fuerunt sibi duos boues quos dederat Clapino Radichieuich hominem Gergorii Nicholich" (16. 8. 1411), DAD, Lamenta de foris, II, 80.

⁶⁸ "Radoaz Pribillouich coram domino Rectore ser Natale de Proculo conqueritur supra Pribath Posnanouich et supra Thomam Sotchouich et supra Iuanis fratrum dicti Thome et supra Silloe Pribissalich. Eo quia dicti acusati per vim acceperunt dicto Radoaz capita decem et octo pecudum in Crasno super territorio Radossau Paulouich. Et superscripti acusati sunt homines dicti Radossau" (16. 3. 1434), DAD, Lamenta de foris, X, 154.

⁶⁹ "Milcinus Mercagle et Pribislaus Radichieuich} coram domino Theodoro de Prodanello Rectore conqueruntur supra Bogun Posnanouich, Vlatichus et Vladislauum fratres Striesimirouich, Bragla et Pribil fratres Bosidarouich, Radin Dobroslaglich catonarium, dicens quod predicti per vim in Comarniz die XV augusti proxime elapssi acceperunt duodecim castratos, XII brachia pani et brachia XXX mercine, una interula ab homine. Item conqueritur supra Raticum famulum Bratosloui Predoyeuich, dicens quod soluta gabella dictus Raticus accepit per vim quatuor castratos" (8. 9. 1412), DAD, Lamenta de foris, III, 7.

⁷⁰ "Ser Johannes Lampre de Çrieua coram domino Rectore ser Marino Junii de Gradi conqueritur supra [prekriženo: *Vochasinus Rachoieuich*] Raduth Popouich, Osrichna Biladinouich et Petosin Posnanouich et Vochosauum Ostoych hominem Dobruschi Radognich. Eo quia in Canali in pastura furati fuerunt Ostoye Nosanouich equum unum, mulum unum et yrchum unum. Que animalia erant ser Johannis Lampre de Crieua. [Prekriženo: *Radiç Voislouich et*] Iuanis [prekriženo: *Cudiglinouichi*] Milanouich} socchi" (3. 2. 1424), DAD, Lamenta de foris, V, 255v; "Bogdan Dobreçeuich de Umbla coram nobili et sapienti viro domino Rectore ser Andrea de Mençe conqueritur supra Petusinum Posnanouich de cathuna Luchacii Borcetic et Vulchossauum Ghauicich et eius fratres Boghdanum et Mladienum de catuna Obradi Opacina. Eo quia his diebus propelapsis in loco Righiani prope castrum Clobuch predicti accusati ipsum accusatorem verberauerunt et sibi violenter diripuerunt duas camisas et grubonem et duas clamides rassa alba et duas beretas" (9. 5. 1428), Isto, VIII, 17.

⁷¹ "Ego Vočina Radomanich de Zerniza confiteor quod super me et super omnia mea bona obligo me tanquam principalis et ego Radossau Possnanouich tanquam eius Vozine plegius" (24. 1. 1430), DAD, Debita Notariae, XIV, 374v; Kurtović, *Izvori za historiju srednjovjekovne Bosne I/1*, 142.

⁷² "Micho fiol de Nichola de Miosa dauanti miser lo Rectore ser Nichola mat. de Gorgi fa lamento sopra Dobrie Posnanouich [prazan prostor] che vegnando a Raguxi de Sreberniza e siando Sotto Miceuaz e me asaltarno li sopra scritti mantelo I° nigro de pano, zentura una

Veći broj informacija o djelatnosti Radiča Vukosalića Poznanovića i Ostoje Poznanovića i njihovih ljudi omogućava da Poznanoviće identificiramo u naselju Podgljiva, te da ih vežemo za naselja Goricu i Jasen u Pobrđu koji predstavljaju sjeverne i istočne obronke današnjeg grada Trebinja, a što i onda i danas na terenu znači kontrolu glavnih komunikacija na Bosanskom (Drinskom, Trebinjskom putu) koji je kroz područje današnjeg Trebinja prolazio prema Bileći, kao i Nikšićkom putu koji je kroz Trebinje na istok preko Klobuka išao prema Onogoštu.⁷³ Poznatiji među ljudima Ostoje Poznanovića su Kapičići koji su ga nadživjeli i koji se mogu pratiti u tri generacije u periodu 1417-1525. godine.⁷⁴

IZVORI I LITERATURA

IZVORI

Neobjavljeni izvori:

– Državni arhiv u Dubrovniku (DAD)

Serije:

– Consilium Maius

– Consilium Minus

de argento, chamisie 4, mutande 5 [?], choretto uno de pano bianco, bareta una de pano, fazoli tre, napa una, fazoli dui de fola, paro uno de chalze, libro uno, chalmar uno, linzoli dui, zenture 3 chon argento, anchora uno dedo de oro, una zoia, anchora chamise 3, anchora pelle 2 rasse, anchora une cjalze” (8. 8. 1454), DAD, Lamenta de foris, XXVII, 37.

⁷³ Тошић, *Требињска област у средњем вијеку*, 40-41.

⁷⁴ (14. 1. 1417), DAD, Liber maleficiorum, IV, 208v; (3. 12. 1421), Lamenta de foris, IV, 363v; (3. 10. 1423), Isto, V, 206; (2. 12. 1424), Isto, VI, 65; (3. 12. 1424), Isto, 65v; (24. 8. 1426), Isto, VII, 57v; (1. 9. 1426), Isto, 61v; (3. 12. 1426), Isto, 111v; (18. 4. 1434), Isto, X, 167v; (10. 2. 1444), Isto, XVII, 191v; (10. 4. 1455), Isto, XXVIII, 86; (6. 9. 1462), Diversa Notariae, XLV, 129v; (8. 10. 1464), Lamenta de foris, XXXVI, 2v; (17. 11. 1464), Isto, XXXVI, 63; (4. 1. 1469), Isto, XLI, 54v; (22. 3. 1469), Isto, XXXVIII, 201v; (2. 11. 1506), Diversa Notariae, LXXXV, 198; (12. 6. 1512), Isto, XC, 54; (15. 12. 1514), Debita Notariae, LXXI, 6v; (28. 11. 1518), Diversa Notariae, XCIV, 129; (20. 10. 1520), Isto, XCV, 142; (10. 4. 1522), Diversa Cancellariae, CXI, 9; (11. 10. 1525), Isto, CXIV, 80v.

- Consilium Rogatorum
- Debita Notariae
- Diversa Cancellariae
- Lamenta de foris
- Lamenti politici
- Lettere di Levante
- Liber Maleficiorum
- Reformationes

Objavljeni izvori:

- Ivanović, Miloš. "Dva pisma Dubrovčana vojvodi Vukosavu, Ljubiši Bogdančiću i županu Radosavu povodom zatočenja Rahca Bogišića". *Građa o prošlosti Bosne i Hercegovine* br. 8 (2015): 31-40. (ćir.)
- Kurtović Esad. *Izvori za historiju srednjovjekovne Bosne I/1-2 (Ispisi iz knjiga zaduženja Državnog arhiva u Dubrovniku 1365-1521)*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 2017.
- Kurtović Esad. *Arhivska građa za historiju srednjovjekovne Bosne (Ispisi iz knjiga kancelarije Državnog arhiva u Dubrovniku 1341-1526)*, 1-3, Sarajevo: Institut za historiju, JU Historijski arhiv Sarajevo, 2019.
- Kurtović Esad. *Ispisi građe za historiju srednjovjekovne Bosne (Lamenta de foris – Tužbe kaznenih djela učinjenih izvan grada, Svezak IV, 1419-1422, Državni arhiv Dubrovnik)*. Sarajevo, Vlastito izdanje, 2020.
- Smiljanić, Arandel. "Povelja kneza Pavla Radenovića Dubrovčanima (1397, mart 25, Ljuta u Konavlima)". *Građa o prošlosti Bosne*, br. 1 (2008): 99-110. (ćir.)
- Stojanović, Ljubomir. *Stare srpske povelje i pisma, I/1*. Beograd: Srpska kraljevska akademija, 1929. (ćir.)
- Stojanović, Ljubomir. *Stare srpske povelje i pisma, I/2*. Beograd, Sremski Karlovc: Srpska kraljevska akademija, 1934. (ćir.)

LITERATURA

Knjige:

- Dinić, Mihailo. *Humsko-trebinjska vlastela*. Beograd: Srpska akademija nauka i umetnosti, 1967. (ćir.)
- Tošić, Đuro. *Trebinjska oblast u srednjem vijeku*. Beograd: Istorijski institut, 1998. (ćir.)

Članci:

- Kurtović, Esad. "Iz historije trebinjskog kraja u srednjem vijeku". *Godišnjak BZK Preporod*, br. 11 (2011): 279-301.

Summary

Poznanovićs – The Nobles From Trebinje

The Poznanović family represent the most important nobles in the Trebinje area towards the end of the fourteenth century. The family has its origins in those nobles who were found by the Bosnian administration in Travunija in 1377. Poznanovićs are connected with villages Podgljiva, Gorica, and Jasen up to the north-eastern part of Trebinje where they took control of the main communication parts of the Bosnian road (Drina, Trebinje) as well as the Nikšić road. They belonged to seniors from the Pavlović family. The most important representatives of the family are Poznan and his sons Vukoslav and Ostoja Poznanović. The dukedom in the Trebinje area is being questioned through the prism of Vukoslav Poznanović's dukedom. The thesis which is represented is that Vukoslav Poznanović did not have the title of duke and that a certain duke Vukoslav from 1410 has yet to be identified. Vukoslav Poznanović comes out on the historical scene in 1397 as one of the three strongest representatives of count Pavle Radinović at the coast. Vukoslav Poznanović is mentioned for the last time in the sources from 1419. He had sons Pribil and Radič Vukosalić. He was inherited by his son Radič Vukosalić (last mentioned in 1444.), and he was helped by his uncle Ostoja Poznanović.